

Pirmsskolas izglītība

2017. gada 8. decembris,
Nr. 19 (124)

Numura
tēma

100 mīklas Latvijai

✿ Karjeras dienas
„Gribam zināt”

✿ Grāmatas – tilts starp
Cesvaini un Siguldu

Nuaurā lasiet

3 100 mīklas Latvijai

9 Karjeras dienas „Gribam zināt”

12 Grāmatas – tilts starp Cēsaini un Siguldu

Rēzeknes pilsētas pirmsskolas izglītības iestādes „Namiņš” bērnu radošie darbi.

Laikraksta „Izglītība un Kultūra” elektroniskais pielikums „Pirmsskolas Izglītība”

Izdevējs: SIA „AB konsultants”

Vienotais reģistrācijas numurs: 40103361805

Latvijas Republikas UR masu informācijas

līdzekļa reģ. apl. Nr. 000701313

Redakcijas adrese: Dzirnau iela 21

Rīgā, LV-1010; tālr.: 67096393;
e-pasts: redakcija@izglitiba-kultura.lv
www.izglitiba-kultura.lv

Redaktore: Daiga Kļanska

Korektore: Zigrīda Purvlice

Maketētāja: Linda Prātniece

Foto: no PII arhīva

Uz vāka: Smiltenes pilsētas pirmsskolas izglītības iestādes „Pilādzitis” grupas „Zilonēni” bērnu darbs „Sniegavīri”, pedagoģe – Inese Skudriņa.

100 mīklas Latvijai

LINDA GEVAĻA,
Rēzeknes pilsētas pirmsskolas
izglītības iestādes „Namiņš”
latviešu valodas skolotāja

Mazākumtautību bērniem bija iespēja iepazīt tautas mīklas kā radošu folkloras izpausmi. Mīklu minēšana tika pārvērsta interesantā darbībā – mācoties burtus, paplašinot vārdu krājumu un nostiprinot zināšanas noteiktā tēmā.

Bērnu vecums: 5–6 gadi.

Mērķis: veidot pozitīvu attieksmi pret latviešu tautas folkloru.

Uzdevumi:

- ◆ ieinteresēt bērnus klausīties un minēt mīklas;
- ◆ sekmēt klausīšanās un runāšanas prasmes;
- ◆ nostiprināt zināšanas latviešu valodā.

Uzdevumi pa dienām:

pirmdienā – rosināt patstāvīgi zīmēt mīklas atminējumu;

otrdienā – nostiprināt zināšanas par kokiem;

trešdienā – atkārtot cilvēka ķermeņa daļu nosaukumus;

ceturtdienā – prast atšķirt augļus un dārzeņus, zināt to krāsu un lielumu;

piektdienā – attīstīt lasītprasmi latviešu valodā.

Darba gaita:

100 mīklas tiek minētas piecas dienas (pielikums Nr. 1);

pēc mīklu minēšanas bērni piedalās dažādās aktivitātēs – didaktiskajās rotaļās, kustību rotaļās, dejās (pielikums Nr. 2).

Projekta „100 mīklas Latvijai” noslēguma diena

Skolotājas kopā ar bērniem akordeona mūzikas pavadījumā ieiet zālē, veido pusapli.

Skolotāja: Bērni, novembris Latvijai ir īpašs mēnesis, jo novembrī Latvija svin savu dzimšanas dienu. Un mēs Latvijai dāvināsim 100 mīklu. Bet kāpēc 100? Tāpēc, ka pēc gada Latvijai paliks 100 gadu. Teiksim „Labrīt, Latvija!”.

Kustību dziesma

„Labu rītu, Latvija!”.

Labu rītu, Latvija,

Sakām mēs tev šodien (2 x)!

Piedz.: Trādi-rīdi, Latvijas dzimšanas dienā,

Trādi-rīdi, sanākam pulkā vienā (2 x)!

Pāri kalniem, pāri lejām

Lai skan mūsu dziesma (2 x)!

Bērni dodas sēdēt uz spilveniem.

Latviešu valodas rotaļdarbību plāns

	Pirmdienā	Otrdienā	Trešdienā	Ceturtdienā	Piektdienā
Mīklu tēma	Apkārtne	Priekšmets, koks	Ķermenis	Pārtika	Dzīvnieki, putni
Aktivitāte	Dzejolis „Rudens atnāca!” Rotaļa „Negaisā!” Mīklas atminējuma ilustrācija	Rotaļa „Bumbiņa ripo” Dzejolis „Koki” Didaktiskā rotaļa „Vai tu pazīsti kokus?”	Dzejolis „Galva domā” Rotaļa „Pirkstiņi danco” Didaktiskā rotaļa „Mans ķermenis”	Dziesma „Vārām zupu” Didaktiskā rotaļa „Pārtika” Didaktiskā rotaļa „Vārdu čūska” (sēnes, ogas, dārzeņi, augļi)	Dzejolis „Ezītis”, „Putniņš” Latviešu tautas rotaļa „Āzītis” Didaktiskā rotaļa „Vārdu čūska” (meža dzīvnieki, mājdzīvnieki, putni) Didaktiskā rotaļa „Mīkstie burti” Deja „Eža bungas”

Skolotāja: Iekārtojieties ērtāk uz spilveniem! Minēsim mīklas! Šodien tās būs par dzīvniekiem un putniem.

Uz ekrāna tiek demonstrētas mīklas, bērni tās lasa un min. Mīklu attēls un attēls arī tiek parādīti uz ekrāna.

Mīklas

- ◆ Pašai cimdu nav, bet citiem dod. (AITA)
- ◆ Kas ar asti māju būvē? (BEBRS)
- ◆ Kas piedzimst divas reizes? (CĀLIS)
- ◆ Nekas nesāp, bet visu laiku sten. (CŪKA)
- ◆ Nav kāju, nav roku, bet uz priekšu iet. (ČŪSKA)
- ◆ Mazs vīriņš, raibi svārki mugurā. (DZENIS)
- ◆ Mazs vīrs, adatu kažoks. (EZIS)

Dzejolis „Ezis”: skolotāja kopā ar bērniem izpilda kustības ar rokām.

Puk-puk, pek-pek (*dūrītes pa celīšiem*),

Ezītis pa ceļu tek.

Adatas tad asas zib (*rāda adatiņas ar pirkstiem*),

Visi bailēs krūmos krīt (*rokas paslēpj aiz muguras*).

Mīklas

- ◆ Pelēks – bet ne vilks, ar garām ausīm – bet ne zaķis, ar zirga kājām – bet ne zirgs. (ĒZELIS)
- ◆ Kas nes savu māju? (GLIEMEZIS)
- ◆ Maļ dienu, maļ nakti, bet miltu nav. (KAĶIS)
- ◆ Mežā dzīvo, visu ziemu guļ. (LĀCIS)
- ◆ Kas stāv pie griestiem ar galvu lejā? (MUŠA)
- ◆ Mazs, mazs vīrs, ass, ass deguns. (ODS)
- ◆ Pavasarī atskrien, rudenī aizskrien. (PUTNS)

Dzejolis „Putniņš”: sēžot uz spilveniem, skolotāja kopā ar bērniem izpilda kustības ar rokām.

Dzejolis „Putniņš”.

Rotaļa „Āzītis”.

Lido, lido putniņš mazs (*sakrustotās plaukstas veido spārniņus*),

Knābītis tam ļoti ass (*ar īkšķi un rādītājpirkstu veido knābīti*).

Tuk-tuk-tuk (*plaukstai pieskaras ar izveidoto knābīti; 2 x*),

Kokā tagad caurums būs (*rādītājpirksts ar īkšķi veido aplīti*)!

Mīklas

- ◆ Dienā neredz, naktī redz. (PŪCE)
- ◆ Kas pelna maizi ar muti? (SUNS)
- ◆ Divas acis, četras kājas, pasēž, pasēž un lec. (VARDE)
- ◆ Maza sieva ar pelēku lakatu. (VĀRNA)
- ◆ Riekstus grauž, bez spārniem lido. (VĀVERE)
- ◆ Viena dāma sēž uz augsta kalna, domā par jaunām dzīvībām. (VISTA)

- ◆ Kas skrien likločiem? (ZAĶIS)
- ◆ Četri brāļi iet pa ceļu ar dzelzs korpēm. (ZIRGS)
- ◆ Ne gaisā, ne zemē, bet tomēr dzīvo. (ZIVS)
- ◆ Melns kā velns, nav velns; balts kā sniegs, nav sniegs; dejo kā meitene, nav meitene; zviedz kā zirgs, nav zirgs. (ŽAGATA)
- ◆ Kas ir līdzīga pelei, bet lielāka? (ŽURKA)

Rotaļa „Āzītis”.

Skolotāja ar rokas lelli „Āzītis” ieskandina rotaļu:

Āzīti, āzīti, kur tavi radziņi?

Āzīti, āzīti, kur tavi nadziņi?

Kur tad tu nu biji, āzīti?

Nāksi ar mums rotaļā? Jā!

Bērni paliek aplī.

Skolotāja: Bērni, vai jums ir bail no čūskām? Nebaidieties, mūsu čūskas ir labas un gudras, tām patīk lasīt. Lasīsim kopā!

Akordeona spēles pavadījumā katra grupa līkločiem dodas pie savas vārdu čūskas.

Didaktiskā rotaļa „Vārdu čūska”: ir piedāvāts attēls, kuram ir nepieciešams pievienot atbilstīgu vārdu, piemēram, – VILKS.

Skolotāja: Malači! Re, kādi dzīvnieki un putni mūs ir apciemojuši. (*Demonstrē mīkstās rotaļlietas un aicina tās nosaukt.*) Varbūt mums sānāks uzrakstīt dzīvnieku vārdus no mīkstajiem burtiem? Viņi būs priecīgi.

Didaktiskā rotaļa „Mīkstie burtiņi”: bērnu uzdevums ir salikt putnu un dzīvnieku nosaukumus no mīkstajiem burtiem.

Skolotāja: Man ezis pačukstēja, ka viņam patīk spēlēt bungas. Un vai jums patīk? Jā? Tad uzspēlēsim eža bungas!

Deja „Eža bungas”.

Bērni pēc dejas nostājas pusaplī.

Skolotāja: Bērni, jūs esat lieli malači! Visas nedēļas laikā mēs minējām mīklas. Cik mīklu mēs atminējām? 100!

Kustību dziesma: bērni teciņus soļiem pārvietoja pa zāli un dzied.

Minu, minu mīkliņu,
Simtu mīklu pūriņā (2 x).

Skolotāja: Cik mums mīklu pūriņā?

Bērni: 100! (Īkšķi uz augšu.)

Skolotāja: Mūsu pūrā tagad ir 100 mīklas Latvijai!

Didaktiskā rotaļa „Vārdu čūska”.

Didaktiskā rotaļa „Mīkstie burtiņi”.

Kustību dziesma.

MĪKLAS

APKĀRTNE

- ◆ Zemāks par zāli, garāks par mežu. (CEĻŠ)
- ◆ Ko nekad nevar redzēt naktī? (DIENA)
- ◆ Pilns siets ar zelta ziediem. (DEBESIS)
- ◆ Četri viena tēva bērni, cits no cita ātri bēg. (GADALAIKI)
- ◆ Kas iet bez kājām un nenāk atpakaļ? (LAIKS)
- ◆ Kas raud bez acīm? (LIETUS)
- ◆ Liels, melns putns skrien pa gaisu, tauki pil zemē. (MĀKONIS)
- ◆ Kas sēž bez krēsla? (MIGLA)
- ◆ Ko dienā nevar redzēt? (NAKTS)
- ◆ Vienam strazdam septiņi bērni, katram bērnam savs vārds. (NEDĒĻA)
- ◆ Kas bagātākais pasaulē? (RUDENS)
- ◆ Kas nakti dzimst, bet dienu mirst? (RASA)
- ◆ Dienā vīrs galvas, naktī pazemē. (SAULE)
- ◆ Ēd vienmēr, nekad nepaēd. (UGUNS)
- ◆ Liela, gara lāde: ziemā ar vāku, vasarā bez vāka. (UPE)
- ◆ Kustīgs spogulis, bet rāda debesis. (ŪDENS)
- ◆ Kāju nav, spārnu nav, bet skrien pa gaisu. (VĒJŠ)
- ◆ Debesu māsa septiņās krāsās. (VARAVĪKSNE)
- ◆ Vasarā zaļa, ziemā balta. (ZEME)
- ◆ Ko nevar saskaitīt? (ZVAIGZNES)

PIEKŠMETS, KOKS

- ◆ Viens stāv, divi simti karājas. (ĀBELE)
- ◆ Balta zoss, zaļi spārni. (BĒRZS)
- ◆ Kas lec bez kājām? (BUMBA)
- ◆ Ziemā ar cepuri, vasarā bez cepures. (CELMS)
- ◆ Mazs vīriņš, simts kažociņu. (ČIEKURS)
- ◆ Ziemā un vasarā zaļi svārki mugurā. (EGLE)
- ◆ Četri brāļi zem vienas cepures. (GALDS)

- ◆ Balta zeme, melna sēkla. (GRĀMATA)
- ◆ Zaļš kā zāle, nav zāle, balts kā sniegs, nav sniegs. (IEVA)
- ◆ Mazs, mazs sunītis ar asām spalvām. (KASTANIS)
- ◆ Spēks zem zemes, skaistums virs zemes. (KOKS)
- ◆ Še bij' kociņš, te bij' kociņš, Ik kociņā šūpulītis. Šūpulīšos mazi bērni, Visiem kaula kažociņi. (LAZDA)
- ◆ Liels dievs birzī, zaļa cepure galvā. (OZOLS)
- ◆ Mazs vīrs, uguns sirdī. (SVECE)
- ◆ Divi pirksti, divi gredzeni, bet vidū nagla. (ŠĶĒRES)
- ◆ Mazs ezeriņš, sudraba malas. (ŠĶĪVIS)
- ◆ Mežā dzimis, mežā audzis, pārnāk mājās – auklē bērnus. (ŠŪPULIS)
- ◆ Melna pļava, balti lopi, vajag gudra ganītāja. (TĀFELE)
- ◆ Maza, maza sieviņa, zaļa micīte galvā. (ZĪLE)
- ◆ Mēle ir, bet nerunā. (ZVANS)

ĶERMENIS

- ◆ Divi mazi logi, caur tiem visu pasauli redz. (ACIS)
- ◆ Ko cilvēks sev neredz? (AUSIS)
- ◆ No rīta iet uz četrām, pusdienās – uz divām, bet vakarā – uz trim kājām. (CILVĒKS)
- ◆ Kas iet cilvēkam pa priekšu? (DEGUNS)
- ◆ Divi vīri iet pa ceļu, viens otru nepanāk. (ĒNA)
- ◆ Kamols ar septiņiem caurumiem. (GALVA)
- ◆ Divi brāļi viens otram garām skrien. (KĀJAS)
- ◆ Panest var, saskaitīt nevar. (MATI)
- ◆ Sarkans suns dienu rej, nakti – guļ. (MĒLE)
- ◆ Vienai mātei pieci bērni. (PIRKSTI)
- ◆ Pa dienu bāž kabatā, pa nakti ņem līdzī gultā. (ROKAS)
- ◆ Pulkstenis iet bez uzvilkšanas. (SIRDS)
- ◆ Pilna krāsns baltu ogļu. (ZOBI)

PĀRTIKA

- ◆ Sarkana māsiņa, balta sirsniņa. (AVENE)
- ◆ Miza sarkana, gaļa balta, dvēsele

melna. (ĀBOLS)

- ◆ Mazs vīriņš, viena kāja, brūna cepure. (BARAVIKA)
- ◆ Sarkans bullis zem zemes sēž. (BIETE)
- ◆ Oranžs vīrs, zaļa bārda. (BURKĀNS)
- ◆ Sarkana gotiņa sūnās guļ. (DZĒRVENE)
- ◆ Zaļa māte, sarkani bērni. (JĀŅOGA)
- ◆ Zoss zem zemes olas dēj. (KARTUPELIS)
- ◆ Melns zirgs zaļos grožos piesiets. (KAZENE)
- ◆ Kurai galvai nav ausu? (KĀPOSTS)
- ◆ Maza gotiņa, kaula sirsniņa. (ĶIRŠIS)
- ◆ Kas dārgāks par zeltu? (MAIZE)
- ◆ Mazs kungs, sarkana cepure. (MUŠMIRE)
- ◆ Zaļa vistiņa, melnas oliņas. (MELLENE)
- ◆ Stāvu uz kalna sarkanu galvu, kas iet, tas man klanās. (OGA)
- ◆ Maza mājiņa, nav logu, nav durvju. (OLA)
- ◆ Maza kūtiņa, pilna baltu aitu ar melnām pierītēm. (PUPAS)
- ◆ Balts kā sniegs, nav sniegs, šķidrns kā ūdens, nav ūdens. (PIENS)
- ◆ Mazs vīrs, kaula kažoks. (RIEKSTS)
- ◆ Mežā dzimis, mežā audzis, mežā mūžu nodzīvojis. (SĒNE)
- ◆ Mazs vīrs iekož, ka jāraud. (SĪPOLIS)
- ◆ Maza māja, ne logu, ne durvju, bet dzīvotāji iekšā. (ZIRŅI)

DZĪVNIEKI, PUTNI

- ◆ Pašai cimdu nav, bet citiem dod. (AITA)
- ◆ Kas ar asti māju būvē? (BEBRS)
- ◆ Kas piedzimst divas reizes? (CĀLIS)
- ◆ Nekas nesāp, bet visu laiku sten. (CŪKA)
- ◆ Nav kāju, nav roku, bet uz priekšu iet. (ČŪSKA)
- ◆ Mazs vīriņš, raibi svārki mugurā. (DZENIS)
- ◆ Mazs vīrs, adatu kažoks. (EZIS)
- ◆ Pelēks – bet ne vilks, ar garām ausīm – bet ne zaķis, ar zirga kājām – bet ne zirgs. (ĒZELIS)

- ◆ Kas nes savu māju? (GLIEMEZIS)
- ◆ Maļ dienu, maļ nakti, bet miltu nav. (KAĶIS)
- ◆ Mežā dzīvo, visu ziemu guļ. (LĀCIS)
- ◆ Kas stāv pie griestiem ar galvu lejā? (MUŠA)
- ◆ Mazs, mazs vīrs, ass, ass deguns. (ODS)
- ◆ Pavasarī atskrien, rudenī aizskrien. (PUTNS)
- ◆ Dienā neredz, naktī redz. (PŪCE)
- ◆ Kas pelna maizi ar muti? (SUNS)
- ◆ Divas acis, četras kājas, pasēž, pasēž un lec. (VARDE)
- ◆ Maza sieva ar pelēku lakatu. (VĀRNA)
- ◆ Riekstus grauž, bez spārniem lido. (VĀVERE)
- ◆ Viena dāma sēž uz augsta kalna, domā par jaunām dzīvībām. (VISTA)
- ◆ Kas skrien likločiem? (ZAKĪS)
- ◆ Četri brāļi iet pa ceļu ar dzelzs korpēm. (ZIRGS)
- ◆ Ne gaisā, ne zemē, bet tomēr dzīvo. (ZIVS)
- ◆ Melns kā velns, nav velns; balts kā sniegs, nav sniegs; dejo kā meitene, nav meitene; zviedz kā zirgs, nav zirgs. (ŽAGATA)
- ◆ Kas ir līdzīga pelei, bet lielāka? (ŽURKA)

Pielikums Nr. 2

Pirmdiena

Miklu tēma: **APKĀRTNE**

Otrdiena

Miklu tēma: **PRIEKŠMETS, KOKS**

Trešdiena

Miklu tēma: **ĶERMENIS**

Aktivitātes

Dzejolis „Rudens atnāca!”

Rudens, rudens atnāca (*soļo uz vietas*),
Vējiņš, vējiņš papūta (*rokas virs galvas šūpojas*).

Kokiem lapas nokrita – tā, tā, tā (*plaukstas atvērtas kā lapas*),
Kokiem lapas nokrita – tā, tā, tā (*imitē lapu krišanu*).

Rotaļa „Negaisā”

(Baiba Brice, Ingrida Bajarune. „Vingrosim ar dziesmiņu”, 13. lpp.)

Jau pil, jau pil (*sit pa grīdu ar diviem pirkstiem*),

Jau pakšķ, jau pakšķ (*viegli bungo ar visiem pirkstiem*),

Jau list, jau list (*ar plaukstām plikšķina pa grīdu*),

Jau krusa sit (*bungo pa grīdu ar pirkstu kauliņiem*).

Jau zibens bliež (*sasit plaukstas virs galvas*)

Un krusa sit (*bungo pa grīdu ar pirkstu kauliņiem*),

Un list, un list (*ar plaukstām plikšķina pa grīdu*),

Un paukšķ, un paukšķ (*viegli bungo ar visiem pirkstiem*),

Un pil, un pil (*sit pa grīdu ar diviem pirkstiem*),

Un saule spīd (*māj rokas virs galvas*)!

Viena mīklas atminējuma ilustrācija

Aktivitātes

Rotaļa „Bumbiņa ripo”

(„Tip top. Latviešu valoda mazākumtautību bērniem, 6 gadi. Skolotāja grāmata”, 22. lpp.)

Dziesmai skanot, bērni padod pa apli bumbu.

Ripo, ripo bumbiņa,
Ripo, ripo bumbiņa,
Ripo, ripo bumbiņa,
Apstājas pie Jāniša.

Dziesmai apstājoties, bērns, pie kura paliek bumba, nosauc savu vārdu, vecumu. Rotaļu atkārtoti vairākas reizes.

Dzejolis „Koki”

(personiskais materiāls)

Ozolam ir ozolzīles (*rādītājpirksts ar īkšķi veido aplīti*),

Kastaņai ir kastaņi (*rāda dūrīti*).

Kļavai, bērnam – lapiņas (*rāda plaukstiņas*),

Eglei, priedei – skujiņas (*ar pirkstiem rāda adatiņas*).

Didaktiskā rotaļa

„Vai tu pazīsti kokus?”

(personiskais materiāls)

Bērni pēc kārtas izvelk no groza koka lapu, nosauc, kuram kokam tā pieder, un aiznes pie attēla ar attiecīgo koku.

Aktivitātes

Dzejolis „Galva domā” (personiskais materiāls)

Galva domā, domā, domā (*rokas pie galvas, virza to pa labi, pa kreisi*),
Acis skatās, skatās, skatās (*skatās uz visām pusēm*),

Ausis klausās, klausās, klausās (*virza galvu pa labi, pa kreisi*),

Mute runā, runā, runā (*rokas veido knābīšus*).

Rotaļa „Pirkstiņi danco”

(„Tip top. Latviešu valoda mazākumtautību bērniem, 6 gadi. Skolotāja grāmata”, 80. lpp.)

Bērni stāv aplī, dziedot skaita pirkstus. Ar abām plaukstām atbilstīgi rindīnāi danco uz ķermeņa vietām.

Viens un divi, trīs mazi pirkstiņi,
Četri un pieci, un seši mazi pirkstiņi,
Septiņi, astoņi, deviņ’ mazi pirkstiņi,
Desmit pirkstiņi danco.

Desmit pirkstiņi danco man uz galvas,
Desmit pirkstiņi danco man uz vēdera,

Desmit pirkstiņi danco man uz rokām,
Desmit pirkstiņi danco man uz pleciem,

Desmit pirkstiņi danco man uz kājām,
Desmit pirkstiņi danco.

Didaktiskā rotaļa „Mans ķermenis” (personiskais materiāls)

Attēlam ar ķermeņa daļu atrod atbilstīgu nosaukumu.

Ceturtdiena

Miklu tēma: **PĀRTIKA**

Aktivitātes

Didaktiskā rotaļa „Pārtika” (personiskais materiāls)

Grupās (DĀRZEŅI, AUGĻI, OGAS, SĒNES, VEIKALS) nolikt atminētās mīklas attēlu.

Dziesma „Vārām zupu” (B. Brice. „Viss sākas ar rotaļu”, 241. lpp.)

Vārām zupu – buļ-buļ-buļ (3 x),

Kas tai katlā vārās?

Zirņus zupā ber-ber-ber (2 x),

(Kāpostiņus šķin-šķin-šķin, burkāniņus trin-trin-trin)

(Bietes griežam šņak-šņak-šņak, kartupeļus – krik-krik-krak)

Kāda zupa būs?

Zirņu zupa būs!

(Sakņu zupa būs!)

(Biešu zupa būs!)

Didaktiskā rotaļa „Vārdu čūska” (sēnes, ogas, dārzeņi, augļi)

Piektdiena

Miklu tēma: **DZĪVNIEKI, PUTNI**

Aktivitātes

Dzejolis „Ezis”

Puk-puk, pek-pek (*dūrītes pa celišiem*),

Ezītis pa ceļu tek (2 x).

Adatas tad asas zib (*rāda adatiņas ar pirkstiem*),

Visi bailēs krūmos krīt (*rokas paslēpj aiz muguras*; 2 x).

Dzejolis „Putniņš”

Lido, lido putniņš mazs (*sakrustotas plaukstas veido spārniņus*),

Knābītis tam ļoti ass (*ar īkšķi un rādītājpirkstu veido knābīti*).

Tuk-tuk-tuk (*plaukstai pieskaras ar izveidoto knābīti*; 2 x),

Kokā tagad caurums būs (*rādītājpirksts ar īkšķi veido aplīti*)!

Latviešu tautas rotaļa „Āzītis”

Kur tad tu nu biji, āzīti manu (*iet pa apli, rāda ragus*; 2 x)?

Sudmalās, sudmalās, kundziņi mans (*rokas rāda vējdzirnavas*; 2 x)!

Ko tad tu tur darīji, āzīti manu (2 x)?

Rudzus, kviešu bīdelēju, kundziņi mans (*imitē graudu malšanu*; 2 x)!

Vai tad tev tur kūla, āzīti manu (2 x)?

Kūla gan, kūla gan, kundziņi mans (*plaukšķina sev pa gurniem*; 2 x)!

Vai tad tu tur brēci, āzīti manu (2 x)?

Brēcu gan, brēcu gan, kundziņi mans (*rokas pie galvas, šūpo galvu*; 2 x)!

Kā tad tu tur brēci, āzīti manu (2 x)?

Mik-mik-mē, mik-mik-mē, kundziņi mans (*galva pa labi, pa kreisi*; 2 x)!

Didaktiskā rotaļa „Vārdu čūska” (meža dzīvnieki, mājdzīvnieki, putni)

Didaktiskā rotaļa „Mīkstie burti” (vārdu CŪKA, AITA, LĀCIS, EZIS, DZENIS, VĀRNA veidošana)

Deja „Eža bungas”

Karjeras dienas „Gribam zināt”

GUNTA MEŽULE,
Smiltenes PII „Pilādzītis” pirmsskolas
izglītības skolotāja

Par ko tu gribētu kļūt, kad izaugsi liels? Kāda ir tava mīļākā profesija? Šādus un līdzīgus jautājumus uzdod skolēniem, runājot par viņu nākotnes nodomiem. Vienkāršākiem vārdiem, saprotami un mīļāk par šīm parādībām runājam arī bērnudārzā – īpaši nedēļā, kura tā arī saucas – karjeras nedēļa.

Manu grupiņu šogad apmeklēja 3–4 gadus veci bērni, tādēļ īpaši bija jāpadomā par to, lai šajā nedēļā redzētais, dzirdētais, piedzīvotais pa-

liktu bērnu atmiņā. Iepriekš veicu **sagatavošanās darbu**:

- ◆ izdomāju kopēju sižetu, kurā katru nedēļas dienu bērni tiks iepazīstināti ar vienu konkrētu profesiju;
- ◆ sarunāju laiku, profesijas pārstāvi, ar kuru bērni tiksies;
- ◆ meklēju attēlus, literārus darbus par tēmu, dažādu profesiju pārstāvju darbarīkus, kurus izmantot sižeta lomu rotaļās.

Karjeras dienu mērķis: bērnus klātienē iepazīstināt ar profesiju pārstāvju (frizieris, skolotājs, policists, medmāsa, pavārs) darbu, tā specifiku, darba uzdevumiem, izmantotajiem darbarīkiem.

Darba uzdevumi:

- ◆ veidot izpratni par attiecīgo profesiju;
- ◆ rosināt interesi par profesijās izmantotajiem darbarīkiem, to lietojumu;
- ◆ nostiprināt zināšanas par tēmu – izspēlēt sižetus, situācijas rotaļās, lietot valodas un tēlotājdarbības rotaļnodarbības.

Karjeras dienas kopējā vadlīnija – latviešu tautas rotaļa „Gribam zināt”: tajā ietvēru pašas sacerētu tekstu par profesijām (frizieris, mediķis, skolotājs, pavārs, policists).

PIRMDIENA

Ciemojas salona „Tom Dži” frizie-

re Evita Ozoliņa-Brence. Ejot rotaļā „Gribam zināt”, dziedam:

Gribam zināt, gribam zināt,
Ko tur frizētavā dar’.

Matus griež un skaisti krāso,
Frizieres to prot.

Frizierīte apstiprina, ka viņa tiešām to prot. Viņai līdzī ir liela soma ar skaistiem katalogiem, īstu manekenu, dažādām šķērēm, ķemmēm, lakām, krāsām utt. Un nu tik sākas: meitenes veido frizūras manekenei, zēni aplūko katalogus ar vīriešu frizūrām, bet beigās katra no grupiņas meitenēm tiek pie brīnumskaistas frizūras.

Grupiņas mazajā frizētavas salonā rosība notiek arī pēcpusdienā un vakarā. Pārrunājot ar bērniem redzēto un piedzīvoto, saņēmu interesantas atbildes par friziera darbu, piemēram, frizieris ķemmē un griež matus, mazgā un pūš, lai tie kļūtu čirkaini, dzen nost bārdi tētim, matus taisa un krāso u. tml.

Nodarbībā pēc tam bērni aplicē ķemmes, iegriež robiņus.

Mācāmies dzejolīti:

Ja skaisti mums visiem mati,
Bet safrizēt neprotam paši,
Mums palīgā frizieri nāk,
Jo darbu šo labi tie māk!

Šodien visas meitenes grib mācīties par frizierēm.

OTRDIENA

Šodien runājam par skolotāja darbu. Rotaļā dziedam:

Gribam zināt, gribam zināt,
Ko mūs’ skolotāja dar’.

Māca lasīt, rēķināt,
Skolotājs to prot!

Tā kā bērnudārzā mīlāk skan vārds „audzinātāja”, bērniem skolotājs asociējas ar pedagogu, kurš strādā skolā. Skolotāja Dace stāsta, ka skolotāja darbs ir ļoti plašs: skolotājs māca ne tikai lasīt, rakstīt, rēķināt, bet arī būt labam, mīlēt vecākus, vienam otru, ieklausīties citos, saskatīt skaisto visapkārt un vēl un vēl.

Bērniem ir sava personiskā pieredze, stāstot par skolotāja profesiju, īpaši tiem, kuru vecākie brāļi vai māsas ir skolēni. Bērnu atbildes par skolotāja darbu: skolotājs darbojas ar plastilīnu, māca manu brāli utt. Noskaidrojām, ka sporta pulciņus un dejošanas nodarbības arī vada skolotāji.

Pēcpusdienas cēlienā bērni spēlēs sižetisku lomu rotaļu „Skolotājs un bērni”, apvelk un izkrāso burtu un ciparu trafaretus.

Mācāmies dzejoli:

Lasīt, rakstīt, rēķināt,
Daudzas lietas mēģināt,
Lūk, ko māca skolotājs,
Ja vien viņam sekotājs!

Šodien visi vēlas kļūt par skolotājiem.

TREŠDIENA

Grupiņā ir iekārtots medicīniskais stūrītis: lelle medmāsiņas baltajā virssvārcī, termometrs, špātele, citi medicīniskie instrumenti. Ejam rotaļā un dziedam:

Gribam zināt, gribam zināt,
Ko mūs’ medmāsiņa dar’.
Klepu ārstē, iesnas ārstē,
Mediķi to prot!

Ciemos ir ieradusies Smiltenes vidusskolas medmāsiņa Ginta Rudzīte. Viņa jautā, vai kādam no bērniem mājās ir māsiņa. „Bet ir arī medmāsiņas! Tāda esmu es,” viņa stāsta. Pakāpeniski, lai bērni nesamulstu un nenobītos, Ginta bērniem saprotamā un vienkāršā valodā pastāsta par medicīnu – medmāsu, ārstu – darbu, parāda dažādus instrumentus, materiālus, apsaitē ceļgalu, ļauj paklausīties sirdspukstus utt. Baltais uzsvārcis bērnus nesamulsina, jo pirms neilga laika pie iestādes medmāsu bērni gāja svērties un mērīties.

Tā kā
bērnudārzā
mīlāk skan vārds
„audzinātāja”, bērniem
skolotājs asociējas
ar pedagogu,
kurš strādā skolā.

Ar uzdāvinātajām špātelēm un šprīcītēm vēlāk ārstējam lāčus un lelles (arī viens otru), klausāmies Raiņa dzejoli „Lellīte slima”, Valda Luksa dzejoli „Slinkais Jānītis”, pārrunājam dzirdēto, piedzīvoto un mācāmies dzejoli:

Cilvēkiem viņš līdzēt var,
Dzīvniecīņiem arī,
Zāles, vitamīnus dod,
Izārstējot prieku rod.

Lūk, bērnu atbildes par ārsta darbu: pušumam liek virsū plāksteri, dakterē zobus, sāpīti ņem nost. Šodien tiek nolemts, ka visi būs dakteri!

CETURTDIENA

Rīta cēlienā rotaļā „Gribam zināt” dziedam par pavāru:

Gribam zināt, gribam zināt,
Ko mūs' pavāriņi dar'.
Putru vāra, zupu vāra,
Pavāri to prot!

Paši esam pavāri – bērniem galvās ir pavāru cepures. Paēduši brokastis, drīkstam doties ekskursijā uz virtuvi. Nu tik ir brīnumi! Pavārite Līvija no maltās gaļas gatavo kotletes – ne jau piecas vai desmit, bet uz vienas pannas uzreiz 60! Panna ir tik liela, ka neredz galu! Visām trim pavāritēm ir baltas cepures, halātiņi. Mudinu domāt, kāpēc. Aplūkojam gaļas cehu, dārzeņu cehu. Pavāre Vita demonstrē instrumentus, ar kuriem maisa, jauc, griež utt. Pavāre Dace jautā, vai gribam redzēt, kur dzīvo ziema. Protams! Izrādās, lielajā saldētavā, kas ir tik liela kā māja. Atvadoties cienājamos ar rudzu maizīti un medu.

Atgriezušies grupiņā, paši gatavojam ēst: apziežam maizīti ar sviestu, ievārījumu, šokolādes krēmu (pēc izvēles), sajaucam limonādi (jāņogu, upeņu un cidoniju sula).

Pēcpusdienas cēlienā runājam par mīļākajiem ēdieniem, palīdzēšanu mammai virtuvē, par veselīgu ēdienu, par saldumiem, to ēšanu un neēšanu, spēlējam sižeta lomu rotaļas, graužam burkānus un ābolus, un visi vēlamies būt pavāri. Bērnu atbildes par pavāra darbu: pārlej ūdeni, taisa ēdienu, vāra putru, saldo ēdienu ar zemenēm taisa.

Mācāmies dzejoli:
Pavāriņš tik vāra, maisa,
Gardus ēdienus viņš taisa,
Vēderi lai pilni visiem,
Protams, sev un arī citiem!

PIEKTDIENA

Rīta apļa laikā atceramies, par kādām profesijām šonedēļ esam runājuši. Bērni labprāt stāsta.

Rotaļā dziedam:
Gribam zināt, gribam zināt,
Ko tie policisti dar'.

Kārtībā lai viss šai valstī,
Policisti redz.

Aši ģērbjamies, jo bērnodārza pagalmā mūs gaida Smiltenes pašvaldības policijas mašīna. Esam uzaicinājuši mums piebiedroties otru grupu, jo šī ir ļoti interesanta tikšanās. Tiekam iepazīstināti ar mašīnas aprīkojumu: apskatām kabīni, datoru tajā, paklausāmies skaņas signālos, rupora skaļumā. Varam ne vien apskatīt policista formu un aprīkojumu, bet arī paši pamēģināt, cik smaga ir bruņu veste, cik gaiši deg lukturītis, ko var redzēt apaļajā spogulītī utt.

Policists ar bērniem pārrunā drošību uz ielas, pasākumos, kontaktējoties ar svešiem cilvēkiem, braucot automašīnā. Tikšanās beigās bērni saprot, ka no policistiem nav jābaidās, bet pie viņiem var meklēt palīdzību, jo policisti ir mūsu draugi un palīgi.

Pēcpusdienā aplūkojam attēlus par tēmu, spēlējam rotaļu „Uzmanies!”. Bērni aplicē luksoforu, vēlreiz pārrunā drošību uz ielas. Bērnu atbildes par policista darba pienākumiem: uzliek rokudzelžus, ieliek sētā, liek cietumā. Skandējam:

Rūpējas par mums tie braši,
Noziegumus atklāj aši,

Visiem steidzas palīgā,
Ja kaut kas nav kārtībā!

Nu ko – šodien visi vēlamies strādāt policijā!

SASNIEGTAIS REZULTĀTS:

- ◆ paplašinātas zināšanas par konkrētām profesijām;
- ◆ sapratne, ka jebkurš darbs ir godājams un nepieciešams;
- ◆ zināšanas, kā rīkoties nelaimes, briesmu gadījumos, īpaši, runājot par policistu un medicīnas profesijām;
- ◆ vecāku sapratne, līdzdalība, ieinteresētība un pateicība.

Katras darba dienas beigās iestādes gaitenī sienas stends tika papildināts ar attēliem, foto, bērnu atbildēm par konkrētajā dienā aplūkoto profesiju, lai citu grupiņu bērni, vecāki, pedagogi zinātu, ko jaunu, interesantu „Zaķēni” todien ir uzzinājuši.

Karjeras dienas ir pagājušas. Ceru, ka, iepazīstinot bērnus ar dažādu profesiju pārstāvjiem, liku viņiem saprast, ka katrs darbiņš ir godājams, vajadzīgs, ka katrs – pat vismazākais! – pienākums ir jāizpilda kārtīgi, no sirds, vēlēt, lai katrs no bērniem nākotnē izvēlētos savu – vismīļāko, vienīgo – profesiju.

Grāmatas – tilts starp Cesvaini un Siguldu

SANITA DĀBOLIŅA

KOPPROJEKTS

Vietas mēdz izcelties ar senu vēsturi, vērienīgām celtnēm un skaistām ainavām, un, tiesa, ar to visu lepojas gan Sigulda, gan Cesvaine. Šoruden, savienojot dažus pavedienus, tika celts grāmatu tilts starp abām vēsturiskajām un skaistajām pilsētiņām. Cesvaines kultūras veicināšanas biedrība (CKVB) sagatavoja izdošanai divas grāmatas: **lasāmo un krāsojamo grāmatu bērniem „Reiz... un tagad”** (stāsti, teikas, pasakas, krāsojamas ilustrācijas; 128 lpp.) un **pārdomu un atziņu suvenīrizdevumu „No Cesvaines līdz Siguldai”** (miniaturās, dzejoļi, krāsainas fotogrāfijas; 96 lpp.). Kā un kāpēc šī ideja radās, un kas to realizēja?

Nesen, 21. oktobrī, 85 gadu jubileju svinēja siguldietis Juris Sārnis, daudzu prozas un dzejas darbu autors, daiļliteratūrā autodidakts, kam dažādu apstākļu dēļ dzīves virpuļos ir pietrūcis iespēju īstenot dramaturga Gunāra Priedes novēlējumu mācīties profesionāli rakstīt, izkopt savu stāstnieka talantu. Tomēr izjūtas un vērojumi ir lauzušies uz papīra, tāpēc nu jau sirmā kunga purā ir ne tikai publikācijas „Siguldas Avīzē”, „Cesvaines Ziņās” u. c. laikrakstos, bet arī vairākas grāmatas, kam tūlīt piepulcēsies vēl divas. Savukārt J. Sārņa bērība saistās ar Cesvaines novadu, kādreizējo Kārklū pagastu.

Grāmatas „Reiz... un tagad” stāstus, teikas un pasakas jau pirms apkopšanas grāmatā iepazīna Cesvaines Mūzikas un mākslas skolas un Siguldas Mākslu skolas „Baltais flīģelis” audzēkņi skolotāju Vitas Krūmiņas (Cesvaine) un Maijas Avotas (Sigulda) vadībā, kā arī daži bērni, kas

Pārdomu un atziņu suvenīrizdevums „No Cesvaines līdz Siguldai” sniedz priekšstatu par skaistajām Cesvaines un Siguldas vietām, kā arī aicina pārdomāt cilvēka dzīves vērtības.

Cesvainē ir tikai viesojušies. Projektā iesaistīto bērnu vecums – 4–18 gadi. Skolotājas ieguldīja lielu darbu, gan pārrunājot ar bērniem un jauniešiem lasītos tekstus, gan konsultējot mākslas tehniku un metožu izvēlē. Ir izdevušās tiešām lieliskas ilustrācijas, ko grāmatas lasītājiem būs iespēja arī izkrāsot.

Pārdomu un atziņu grāmatā „No Cesvaines līdz Siguldai” varēs lasīt J. Sārņa miniaturās un dzejoļus par draudzību, mīlestību, mūziku, dabu. Vizuāliem tēliem tos paspīlgtina siguldieša Pēteris Veģa un cesvainietes Sanitas Dāboliņas fotogrāfijas.

CKVB ir sabiedriska organizācija, kas darbojas kopš 1997. gada, popu-

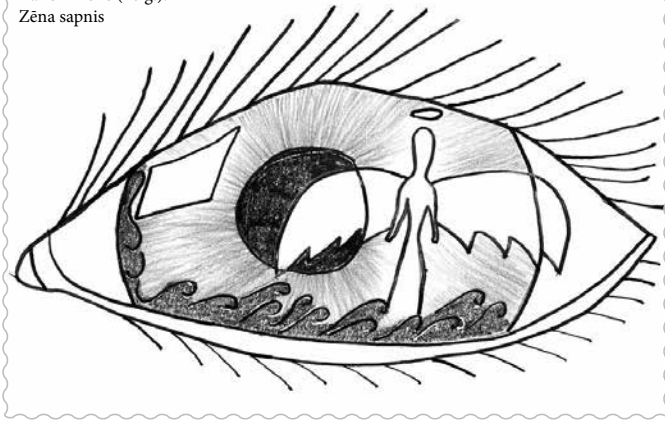
Lasāmā un krāsojamā grāmata bērniem „Reiz... un tagad” piedāvā sarunu tematus, lasāmus tekstus un izkrāsojamas ilustrācijas.

larizējot Cesvaines novada kultūrvēsturiskās vērtības. Plašākie projekti – Cesvaines novada un pilsdienu, 1. Latvijas skolotāju novadpētnieku konferences praktikuma sarīkošana un trīs lieli „Cesvaines grāmatas” izdevumi (292, 336, 528 lpp.). Biedrība ir ieguvusi sabiedriskā labuma organizācijas statusu. Nākamais lielais darbs ir 4. „Cesvaines grāmata”, kas tiks izdota uz valsts simtgadības sviņībām.

Visa grāmatu veidošana (darbs ar tekstiem, zīmējumiem, konsultēšana, fotografēšana, redaktora un korektora darbs, sponsoru un ziedotāju piesaiste) notika sabiedriskā kārtā – ceļot kopēju tiltu, un atlīdzība būs

Zane Alksne (18 g.).
Zēna sapnis

Zēna sapnis

Pauls naktī dzird laupītājus kļuši sarunājamies, ka viņš ar veco sili jāiegrūž Lielā fjorda ūdeņos. Stāvajā ūdenskritumā viņš nosliks, meklētāji viņu neatradīs, bet laupītāji no ķērājiem izbēgs. Nu Pauls pārbistas ne pa jokam: saprot, kādas briesmas viņam draud. Tad caur būdas restoto logu viņš mēness gaismā ierauga tādu kā sievietes tēlu. Tas pastiepj roku, noglāsta zēna galvu un plecus un klusi nočukst: „Nebaidies, manu zēn! Ieķeries siles malās, atgulties silē un ļauj, lai ūdens tevi nes!”

Jau dzirdama durvju vēršanās. Sievietes tēls izgaist. Zēnu saķer, aizvelk uz fjorda malu, iemet silē un iegruž ūdenī. Straume viņu nes uz nāvējošo ūdenskritumu, Pauls jūt, kā krīt bezdibeni... Lejā viņš pirms brīža redzēto sievieti ierauga eņģeļa izskatā stāvam ūdenskrituma dziļumā. Zēns ar sili klusi noslid pie viņas kājām.

„Nāc, manu zēn!” viņa maigi saka, un Pauls ar milzīgu brīvības izjūtu sajūt zemi un zāli zem kājām. „Ej, bērniņ, tur jau nāk tava māmiņa! Iepriecini viņu!”

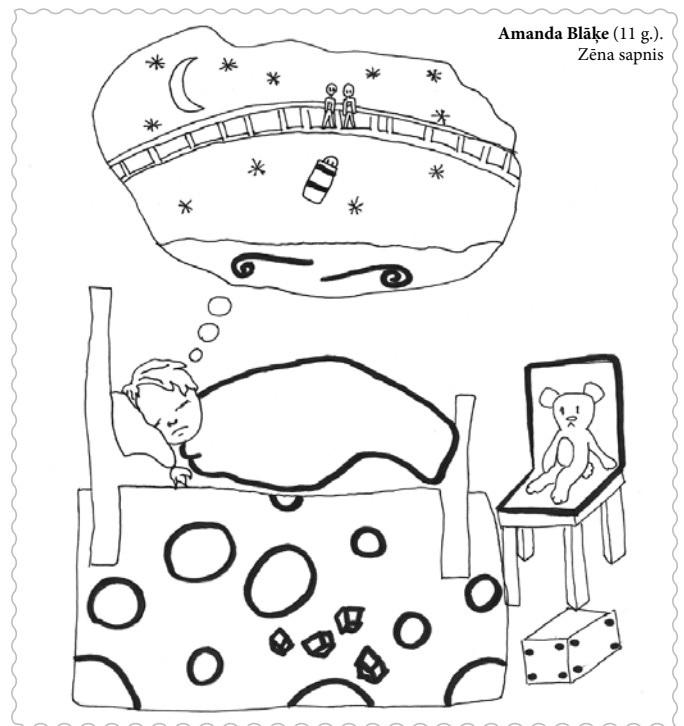
Puisēns pamostas un redz, ka ir saņēmis māmiņas rokas un piespiedis tām asaraino vaigu.

— Kas tad nu, dēliņ? Nebūsi tak slim? Izstāsti, kas tev sāp!

— Nekas man, māmiņ, nesāp... Ai, tu esi mans sargeņģelis!

Zēns izstāsta savu grūto sapni, un abi ir laimīgi, ka viss beidzies labi.

Amanda Blāke (11 g.).
Zēna sapnis

Jura Sārņa stāsti, teikas un pasakas ir ieguvušas dzīvīgas un meistarīgas ilustrācijas, ko mazie lasītāji varēs izkrāsot.

gandarījums, turot rokā siguldiešu un cesvainiešu kopdarbu – abas grāmatas. Īpašs šis notikums varētu būt bērniem, kuri savu vārdu grāmatā ieraudzīs, iespējams, pirmoreiz. Lai izveidotu grāmatu maketus un tās tipogrāfiski iespiestu, finansiāli palīdzēja abu novadu uzņēmumi (uzņēmēji).

GRĀMATU ATVĒRŠANAS SVĒTKI

Grāmatu atvēršanas svētki, kad varēs ieraudzīt kopdarba rezultātu, satikt autoru un pateikties visiem iesaistītajiem, norisināsies Siguldā 9. decembrī:

- ◆ plkst. 11.00 Siguldas pensionāru biedrības telpās „Namiņā” varēs ielūkoties grāmatas „No Cesvaines līdz Siguldai” lappusēs;
- ◆ plkst. 15.00 „Baltajā flīgelī” tiks atvērta grāmata „Reiz... un tagad”. Pēc tam bērniem koncertzālē „Baltais flīgelis” ir iespēja piedalīties Ziemassvētku burtošanas pasākumā „Es esmu Sigulda”.

Abas grāmatas ir gan zīmīgs pieturas punkts biedrības 20 gadu ilgajā darbībā, gan velte Latvijai simtgadībā. Tās lepmi nesīs arī īpašo zīmi „LV100” un uzsaukumu „Es esmu Latvija”, jo Latviju veido ikkatrs, arī cesvainieši un siguldieši. Cesvaines un Siguldas novada izglītības iestādes un bibliotēkas grāmatu saņems dāvanā.

Informācija par grāmatu atvēršanas svētkiem un iespēju iegādāties grāmatas – zvanot uz tālruni 29432776.

„REIZ... UN TAGAD” IKDIENAS DARBAM

J. Sārņa dzīves vērojumi ir pārāguši stāstiņos, teikās un pasakās. Tajos var iepazīt dabu – ūdeņus, mežus, dzīvniekus, putnus; lauku sētas dzīvi pagājušā gadsimta 30. un 40. gados, kad autors bija mazs zēns un pusaudzis. Precīzās detaļas un tēlotie notikumi būs labs ikdienas sarunu temats gan pirmskolas nodarbībās, gan sākumskolas un pamatskolas stundās.

Dažādi darbi – lopu ganīšana, maizes cepšana, kalēja arods; svētki – Lieldienas, Vasarsvētki, Jāņi, Ziemassvētki, dzimšanas diena; sarunas, bērnu rotaļas un mācīšanās, kara notikumi un kaimiņu sadzīve – viss notiek savā ritmā. Kā autors saka, mājā, kurā katrs dara savu darbu un mājā saskaņa, „viļņo skaists lauku mājas dzīves ritms”. Šo ritmu aicināti iepazīt arī bērni – lasot paši, klausoties pieaugušo lasījumā, mēģinot iztēloties notikumu turpinājumu.

Krāsojot ilustrācijas, izlasīto vai dzirdēto bērni ietērs krāsās, piešķirot grāmatiņai individuālu un neatkārtojamu noskaņu. Kā ir noticis, kā bija REIZ – to varēs izlasīt. Kā notiek TAGAD, kādas krāsas valda katra bērna pasaulē – to veidos katrs lasītājs un krāsotājs pats.

Bērni kopā ar zinošu pieaugušo varēs iepazīt arī neparastus vārdus, nedzirdētas vārdu formas, ko mūsdienās dzird reti vai vairs nelieto.